

Akadálymentes turizmus

1. A tantárgy neve: Akadálymentes turizmus	
2. Kódja:	3. Óraszám: heti 2 óra ea. + 2 óra gyak. (továbbá NEPTUN szerint)
4. Kreditértéke: 6 (továbbá NEPTUN szerint)	5. Meghirdetés ideje: őszi félév
6. Előfeltétele: - tárgy és/vagy - kód	
7. A tantárgyért felelős oktató: Dr. Gonda Tibor egyetemi docens; Dr. Raffay Zoltán egyetemi docens A tantárgy oktatója: Előadó/k/: Dr. Gonda Tibor egyetemi docens; Dr. Raffay Zoltán egyetemi docens Gyakorlatvezető/k/: Dr. Gonda Tibor egyetemi docens; Dr. Raffay Zoltán egyetemi docens	
8. A tantárgyat melyik képzési programban oktatják: BSc/MSc Üzleti képzési ág közös tárgya BSc / MSc Turizmus-vendéglátás szak speciális tárgya szakirányú továbbképzés tárgya piaci stratégiák, <u>teljes munkaidős (nappali) / részdíós (levelező) munkarendben</u>	
9. A tárgy szakképzésben betöltött szerepe és célja: Az akadálymentes turizmus tananyag elsajátítása jól egészíti ki a hallgatók általános turizmus elméleti ismereteit. Megismerik egy folyamatosan bővülő célcsoport speciális igényeit. Részletesen bemutatásra kerülnek a fogyatékkal élő, illetve az életkoruknál (pl. idősek) és vagy élethelyzetüknél fogva akadályoztatásnak kitett emberek turisztikai fogyasztási szokásai. Megismerik a hallgatók a turizmus keretein belül az egyenlő esélyű hozzáférést gátló tényezőket, és szakmai ismereteket nyernek ezek megszüntetésére vonatkozóan. Megismerik az akadálymentesítés szükségességét és lehetőségeit a turisztikai vonzerők, az infrastruktúra és a turisztikai szolgáltatások területén. Szándékunk szerint a hallgató nem csak hazai akadálymentes turizmus helyzetéről kap átfogó képet, hanem nemzetközi kitekintésre, a külföldi jó gyakorlatok megismerésére is lehetőség lesz. A képzés során a hallgatók érzékenyítésére is sor kerül, így a turizmus gyakorló szakembereként elkötelezetten és hatékonyan tudnak szerepet vállalni az egyenlő esélyű hozzáférés kialakításában. Az elsajátítandó kulcsfogalmak, eljárások: akadálymentesség, akadálymentesítés, fogyatékkal élő, fogyatékkal élő, társadalmi etika, vállalati társadalmi felelősségvállalás, önkéntes turizmus	
10. A tárgy milyen kompetenciák elsajátítását segíti elő: Tudás (ismeri és érti): A hallgatók tisztában vannak fogyatékkal élő alapvető utazási igényeivel, ismerik a fogyatékkal élő utazását lehetővé tevő vagy megkönnyítő műszaki és szervezési megoldásokat, illetve az akadálymentesítés terén alkotott jogi előírásokat. Megismerik a fogyatékkal élő utazásai terén elérhető legjobb nemzetközi és hazai gyakorlatokat. Képesség (tudja alkalmazni, megvalósítani): A kurzusban résztvevő hallgatók kritikai szemlélettel tudják elemezni az akadálymentesítés eddigi gyakorlatait és ennek ismeretében az akadálymentes turizmus fejlesztésére komplex megoldási javaslatokat tudnak alkotni.	

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

Készség (attitűdök, magatartás): A hallgatók fogékonyak és érzékenyek e speciális célcsoport igényei iránt és javaslatokat tudnak adni az akadálymentes turizmus területén alkalmas termékfejlesztési és marketingstratégia kialakításához is.

11. A hallgatók részéről feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A tantárgy alapvető földrajzi és turisztikai, illetve környezetvédelmi ismereteket feltételez.

12. Az oktatás nyelve: magyar

13. A tantárgy tartalma, tematikája:

Előadási témakörök:

1. Az egyenlő hozzáférés és a turizmus elméleti alapjai. Az akadálymentes turizmus társadalmi és gazdasági jelentősége
2. A fogyatékoság definíciói és fajtái. Az akadálymentes turizmus iránti igény jellemzői
3. A fogyatékosággal élők helyzete a történelem során. A társadalmak változó hozzáállása a fogyatékosághoz és a fogyatékosággal élőkhez
4. Az akadálymentesítés és az akadálymentes turizmus jogi szabályozása és szakpolitikai dokumentumai
5. A fogyatékosággal élők utazását segítő szervezetek
6. Az akadálymentes turizmus iránti kereslet és a turisztikai tevékenységekkel kapcsolatos sajátos igényeik jellemzése
7. Az akadálymentes turizmus kutatása Kelet-Közép-Európa országaiban
8. Az akadálymentesítés műszaki és szervezési megoldásai
9. Nyelvi és infokommunikációs akadálymentesítés
10. Az akadálymentes turizmus jó gyakorlatai nemzetközi szinten és Kelet-Közép-Európa országaiban
11. A fogyatékosággal élők utazási szokásai
12. Érzékenyítő foglalkozás – fogyatékosággal élő személy(ek) meghívása
13. Terepi kirándulás – egy jó gyakorlat meglátogatása

Szemináriumi témakörök és feladatok:

1. Gyakorlati kezdeményezések: Akadálymentes Turizmus Nap, Orfű
2. Nemzetközi jó gyakorlat 1: A „PeerAct” projekt
3. Nemzetközi jó gyakorlat 2: A „The Development of the Innovative Educational Method of Accessible tourism in Central Europe” projekt
4. Hazai jó gyakorlat: a PeopleFirst Egyesület
5. Minősítési rendszerek az akadálymentes turizmusban
6. A fogyatékosággal élők utazási élményei és tapasztalatai. Interaktív beszélgetés mozgáskorlátozott „világjárókkal”
7. A vakok és gyengénlátók speciális igényei a turizmus és a gasztronómia területén. Interaktív foglalkozás vak vendégek bevonásával.
8. Zárthelyi dolgozat. Egyenlő esélyű elérés a gasztronómia területén. A speciális étrendek iránti igény felerősödése a vendéglátásban.
9. Az állami fenntartású attrakciók infokommunikációs akadálymentesítésének vizsgálata a honlapelemzés módszerével (nemzeti parkok)
10. Az állami fenntartású attrakciók infokommunikációs akadálymentesítésének vizsgálata a honlapelemzés módszerével. (múzeumok)

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

11. Prezentációs lehetőségek: Tetszőleges desztináció, vagy település akadálymentesítési programjának a bemutatása
12. Prezentációs lehetőség: Egy konkrét turisztikai szolgáltató akadálymentesítési gyakorlatának a bemutatása
13. Zárthelyi dolgozat

Gyakorlat: Konkrét esettanulmányok ismertetése és elemzése; saját esettanulmány készítése tetszőleges turisztikai vállalkozásról.

14. A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az aláírás feltétele és a távolmaradás pótlásának lehetőségei, ill. az igazolás módja távollét esetén: Az órák 30%-nál több alkalommal történő hiányzás esetén a hallgató nem vizsgázhat és a tantárgyat teljes egészében meg kell ismételnie.

15. A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: A feldolgozandó témakörhöz kapcsolódóan egyéni és csoportfeladatok megoldására kerül sor, amely az elmélethez kapcsolódó kisebb feladatok és esettanulmányok megoldásában realizálódik.

16. A számonkérés típusa: aláírás, félévközi jegy, vizsgajegy. Vizsgakurzus esetén félév végi vizsga.

17. A tantárgy teljesítésének félévközi feltétele (számonkérések módja és száma, az értékelés módja, pótlási és javítási lehetőség): A gyakorlat teljesítésének feltétele a foglalkozásokon való aktív részvétel. A számonkérés a félév végi szóbeli vizsga formájában történik.

18. A tantárgy teljesítésének vizsgaidőszakbeli feltétele (számonkérések módja és száma, az értékelés módja, pótlási és javítási lehetőség):

- Szóbeli vizsga, egy alkalommal szóbeli javítási lehetőséggel.

19. Az írásbeli munka számszerű értékelésének sávjai: jeles: 85% felett, jó: 75,1-85,0%, közepes: 65,1-75,0%, elégséges: 50,1-65,0%

20. A tárgy kötelező irodalma:

Horváth Gergely (2021): Az akadálymentes turizmus élmény és vendéglégedettség szempontú megközelítése a szálloda szektorban. TVT Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok, VI. évfolyam 1. szám

Farkas Jácint – Raffay Zoltán – Gonda Tibor (2023): Utazástudomány: akadálymentességi dimenziók. Akadémiai Kiadó, Budapest. https://mersz.hu/dokumentum/m1137utamd_1/

Ernszt, Ildikó & Kaszás, Nikolett & Péter, Erzsébet & Keller, Krisztina (2019): „Amikor a vándorbot színe fehér, az utazó kerekesszékekben ül” – az akadálymentes turizmus egyes kérdéseiről. Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok. 4. 10.15170/TVT.2019.04.03.06.

21. A tárgy ajánlott irodalma:

Gonda Tibor – Roger Schmidtchen (szerk.) (2020): Opportunities and challenges of barrier-free tourism in Hungary. [https:// peeract.eu/downloads](https://peeract.eu/downloads)

Gonda Tibor (2016): A turisztikai termékfejlesztés elméleti alapjai. Elektronikus tananyag Az akadálymentes turizmus témakörében nemzetközi szakfolyóiratokban megjelent tanulmányok, pl.:

- Rebelo, S.; Patuleia, M.; Dias, Á. Inclusive Tourism: Assessing the Accessibility of Lisbon as a Tourist Destination. Tour. Hosp. 2022, 3, 466–495.

<https://doi.org/10.3390/tourhosp3020030;>

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

- Rights of Tourists with Disabilities in the European Union Framework. ENAT Secretariat, <http://www.accessibletourism.org/?i=enat.en.reports>
- Accessibility and inclusive tourism development in nature areas – Compendium of best practices. UNWTO, **eISBN: 978-92-844-2277-7 | ISBN: 978-92-844-2276-0**, <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284422777>
- Kamyabi, M.; Alipour, H. An Investigation of the Challenges Faced by the Disabled Population and the Implications for Accessible Tourism: Evidence from a Mediterranean Destination. Sustainability 2022, 14, 4702. <https://doi.org/10.3390/su14084702>

22. A vizsgán használható eszközök, segédletek: -

23. Konzultációs lehetőség a tárgy oktatóival: Fogadóórák keretében

24. A tantárgyleírás készült:
2025. június 4.

Készítette: Dr. Gonda Tibor; Dr. Raffay Zoltán

.....
Tárgyfelelős

Dr. Gonda Tibor; Dr. Raffay Zoltán

.....
Tárgy oktatója

25. Jóváhagyta:(név), szakfelelős